

Kurukshetra University
Kurukshetra

**Scheme of Examination and Syllabus for
Under-Graduate Programme (Interdisciplinary)**

Subject: Shastri

**Under Multiple Entry-Exit, Internship and
CBCS-LOCF in accordance to NEP-2020 w.e.f
2023-24 (in phased manner)**

Kurukshetra University Kurukshetra
Scheme of Examination for UG Programme (Interdisciplinary): Scheme D
Programme: Bachelor of Shastri
Under multiple entry exit internship and CBCS-LOCF
As per NEP 2020, to be implemented w.e.f the Session 2023-24

Semester	COURSES	Paper	Nomenclature of Paper	Credits (3+1)	Contact hours	Internal Marks	External Marks	Total	Duration of Exam (Hrs.)	Total Credit	Exit Option
I	CC-A1	B23-SHT-101	व्याकरणम् अनुवादश्च	4	4	30	70	100	3	24	
	CC-B1	B23-SHT--102	पद्यं नाटकं च	4	4	30	70	100	3		
	CC-C1	B23-SHT-103	धर्म, संस्कृति: दर्शनं च	4	4	30	70	100	3		
	CC-M1	_____	_____	2	2	15	35	50	2		
	MDC-1	_____	_____	3	3	25	50	75	3		
	AEC-1	_____	_____	2	2	15	35	50	2		
	SEC-1	_____	_____	3	3	25	50	75	3		
	VAC-1	_____	_____	2	2	15	35	50	2		
II	CC-A2	B23-SHT-201	व्याकरण-प्रक्रिया	4	4	30	70	100	3	24	
	CC-B2	B23-SHT-202	पद्यं नीतिसाहित्यं च	4	4	30	70	100	3		

	CC-C2	B23-SHT-203	काव्यशास्त्रम्	4	4	30	70	100	3	Under Graduate Certificate in Shastri with 52 credits
	CC-M2	_____	_____	2	2	15	35	50	2	
	MDC-2	_____	_____	3	3	25	50	75	3	
	AEC-2	_____	_____	2	2	15	35	50	2	
	SEC-2	_____	_____	3	3	25	50	75	3	
	VAC-2	_____	_____	2	2	15	35	50	2	
Internship of 4 credits of 4-6 weeks duration after 2 nd Semester										
III	CC-A3	B23-SHT-301	लघुसिद्धान्तकौमुदी प्रक्रिया च	4	4	30	70	100	3	24
	CC-B3	B23-SHT--302	नाट्याध्ययनम्	4	4	30	70	100	3	
	CC-C3	B23-SHT-303	ज्योतिषं कर्मकाण्डश्च	4	4	30	70	100	3	
	CC-M3	_____	_____	4	4	30	70	100	3	
	MDC-3	_____	_____	3	3	25	50	75	3	
	AEC-3	_____	_____	2	2	15	35	50	2	
	SEC-3	_____	_____	3	3	25	50	75	3	
IV	CC-A4	B23-SHT-401	उपनिषद्-गीतानुसारं जीवनदर्शनम्	4	4	30	70	100	3	20

	CC-B4	B23-SHT-402	वेदेषु वैज्ञानिकतत्त्वम्	4	4	30	70	100	3	Under Graduate Diploma in Shastri with 96 Credits
	CC-C4	B23-SHT-403	पद्यं नाटकं च	4	4	30	70	100	3	
	CC-M4 (V)	—	—	4	4	30	70	100	3	
	AEC-4	—	—	2	2	15	35	50	2	
	VAC-3	—	—	2	2	15	35	50	2	
Internship of 4 credits of 4-6 weeks duration after 4 th semester										
V	CC-A5	B23-SHT-501	लघुसिद्धांतकौमुदी महाभाष्यं च	4	4	30	70	100	3	20
	CC-B5	B23-SHT-502	आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्	4	4	30	70	100	3	
	CC-C5	B23-SHT-503	काव्यप्रकाशः छन्दश्च	4	4	30	70	100	3	
	CC-M5 (V)	—	—	4	4	30	70	100	3	
Internship 4 credits										
VI	CC-A6	B23-SHT-601	दर्शनशास्त्रम्	4	4	30	70	100	3	20
	CC-B6	B23-SHT-602	गद्यं, पद्यं रूपकं च	4	4	30	70	100	3	
	CC-C6	B23-SHT-603	संहिता व्याकरणं दर्शनं च	4	4	30	70	100	3	

	CC-M6	_____	_____	4	4	30	70	100	3	Bachelor in Shastri with 132 credits
	CC-M7 (V)	_____	_____	4	4	30	70	100	3	

Scheme of Courses in **Shastri (UG Honours)** Programme

Semester	Core courses Sanskrit	Paper	Nomenclature	credits	Contact hours	Internal Assessment Marks	External Marks	Total	Duration of Exam	Total Credits	Exit Option
VII	CC-H1	B23-SHT-701	आरण्यकम् उपनिषद् च	4	4	30	70	100	3	24	
	CC-H2	B23-SHT-702	नाट्यशास्त्रम्	4	4	30	70	100	3		
	CC-H3	B23-SHT-703	व्याकरणदर्शनम्	4	4	30	70	100	3		
	DSE-H1	B23-SHT-704	धर्मशास्त्रम् OR	4	4	30	70	100	3		
		B23-SHT-705	भारतीयकुण्डली-विज्ञानम्	4	4	30	70	100	3		
	PC-H1	B23-SHT-706	व्याकरणप्रक्रिया	4	4	30	70	100	3		

VIII	CC-H4	B23-SHT-801	ब्राह्मणः उपनिषद् च	4	4	30	70	100	3	24	Bachelor Honours in Shastri with 184 credits
	CC-H5	B23-SHT-802	भारतीय- आस्तिकदर्शनम्	4	4	30	70	100	3		
	CC-H6	B23-SHT-803	नैषधीयचरितम्	4	4	30	70	100	3		
	DSE-H2	B23-SHT-804	तन्त्रागमः OR	4		30	70	100	3		
		B23-SHT-805	कर्मकाण्डः पौरोहित्यं च -2	4	4	30	70	100	3		
	PC-H2	B23-SHT-806	शोधप्रविधिः	4	4	30	70	100	3		

OR

Scheme of Courses in **Shastri (UG Honours with Research Programme)**

Semester	Core courses Sanskrit	Paper	Nomenclature	credits	Contact hours	Internal Assessment Marks	External Marks	Total	Duration of Exam	Total Credits	Exit Option
VII	CC-H1	B23-SHT-701	आरण्यकम् उपनिषद् च	4	4	30	70	100	3	24	
	CC-H2	B23-SHT-702	नाट्यशास्त्रम्	4	4	30	70	100	3		
	CC-H3	B23-SHT-703	व्याकरणदर्शनम्	4	4	30	70	100	3		

	DSE-H1	B23-SHT-704	धर्मशास्त्रम् OR	4	4	30	70	100	3		
		B23-SHT-705	भारतीयकुण्डली विज्ञानम्	4	4	30	70	100	3		
	PC-H1	B23-SHT-706	व्याकरणप्रक्रिया	4	4	30	70	100	3		
VIII	CC-H4	B23-SHT-801	ब्राह्मणः उपनिषद् च	4	4	30	70	100	3	24	Bachelor Honours with Research in Shastri with 184 Credits
	CC-H5	B23-SHT-802	भारतीय— आस्तिकदर्शनम्	4	4	30	70	100	3		
	Project/ Dissertation B-23-SHT-807		Research	12				300			

Note:- If a student admitted to UG Programme, then that student will select {Minor/Vocational (MI), Multidisciplinary Courses (MDC), Ability Enhancement Courses (AEC), Skill Enhancement Courses (SEC), Value Added Courses (VAC)} out of the pools of subjects in that discipline offered by the Department/Institute/College.

Kurukshehra University Kurukshehra
Scheme of Examination for UG Programme (Interdisciplinary): Scheme D
Course: Bachelor of Shastri
under multiple entry exit internship and CBCS-LOCF
As per NEP 2020, to be implemented w.e.f the Session 2023-24
(in the Phased Manner)

Session: 2023-24	
Part A – Introduction	
Subject	Sanskrit
Semester	I
Name of the Course	Bachelor of Shastri
Course Code	B023-SHT-101 व्याकरणम् अनुवादश्च
Course Type: (CC/MCC/MDC/CC- M/DSEC/VOC/DSE/PC/AEC/VA C)	CC-A1
Level of the course (As per Annexure-I)	100-199
Pre-requisite for the course (if any)	Senior Secondary (10+2) or visharad or Equivalent in any stream
Course Learning Outcomes(CLO):	After completing this course, the learner will be able to: CLO : 101.1 – अस्मिन् घटके संज्ञाप्रकरणमाध्यमेन प्रयुक्तानां संज्ञानां ज्ञानं छात्रेभ्यः प्रदीयते। CLO : 102.2 – अस्मिन् घटके छात्राः सन्धिविषये अवगताः भविष्यन्ति। येन ते सन्धिस्थ-पदानां ज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। CLO : 101.3 – संस्कृतभाषाज्ञानाय कारकप्रकरणस्य ज्ञानमावश्यकं वर्तते। तत् अनेन घटकेन प्रदास्यते। CLO : 101.4 – घटकेऽस्मिन् दैनन्दिनव्यवहारे प्रयुक्तानां वाक्यानां ज्ञानं छात्रेभ्यः प्रदास्यते।

Credits	Theory	Practical	Total
	3+1	--	4
Contact Hours	60	--	60
Max. Marks:	100	Time: 3 Hrs.	
Internal Assessment Marks:	30		
End Term Exam Marks:	70		

Part B- Contents of the Course

Instructions for Paper-Setter

1. प्रश्नपत्रे पञ्चप्रश्नाः भविष्यन्ति। प्रश्नपत्राय 70 अङ्काः निर्धारिताः सन्ति। प्रत्येकं प्रश्नः चतुर्दशाङ्कानां भविष्यति।
2. प्रथमः प्रश्नः अनिवार्यः वर्तते। प्रश्नोऽयं पाठ्यक्रमस्य चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। अस्मिन् लघूत्तरीयाः 7 प्रश्नाः विकल्परहिताः प्रदास्यन्ते। प्रत्येकं प्रश्नः अङ्कद्वयोः भविष्यति।
3. द्वितीयतृतीयचतुर्थपञ्चम-प्रश्नानां निर्माणं यथाक्रमं चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। प्रत्येकस्मात् घटकात् द्वौ वैकल्पिकप्रश्नौ प्रदास्येते। ये प्रश्न वैकल्पिक होंगे ।

Unit	Topics	Contact Hours
I	संज्ञाप्रकरणम्। (लघुसिद्धान्तकौमुदी) 14 अंकाः (क) प्रत्याहारसूत्राणि, उच्चारणस्थानानि 2x4=8 अंकाः (ख) सूत्र-व्याख्या 2x3=6 अंकाः	14
II	सन्धि-प्रकरणम् (अच् एवं हल्) (लघुसिद्धान्तकौमुदी) 14 अंकाः (क) सूत्रव्याख्या 2x3=6 अंकाः (ख) सूत्रोल्लेखपूर्वकं कारकविभक्ति-प्रतिपादनम् 2x4=8 अंकाः	18
III	कारक-प्रकरणम् (वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी) 14 अंकाः (क) सूत्र व्याख्या 2x3=6 अंकाः (ख) सूत्रोल्लेखपूर्वकं कारकविभक्ति-प्रतिपादनम् 2x4=8 अंकाः	18

IV	संस्कृतवागव्यवहारः ।	14 अंकाः	14
	(क) परिचयः, शिष्टाचारः, भोजनम्, समयः, परीक्षा, वातावरणम्, अतिथिः, शुभाशया ।	8 अंकाः	
	(ख) अपठितगद्यांशस्य संस्कृतानुवादः।	6 अंकाः	

Suggested Evaluation Methods	
Internal Assessment: 30 Marks > Theory <ul style="list-style-type: none"> • Class Participation: 5 • Seminar/presentation/assignment/quiz/class test etc.: 5+5=10 • Mid-Term Exam: 15 	End Term Examination: 70 Marks
Part C-Learning Resources	
Recommended Books/e-resources/LMS: <ol style="list-style-type: none"> 1. लघुसिद्धान्तकौमुदी वरदराजाचार्यकृत, चौखम्भा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी 2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीमद्भट्टोजिदक्षितविरचिता (कारक-प्रकरणम्) साहित्य भण्डार, सुभाष बाजार, मेरठ 3. संस्कृत व्यवहार-साहस्री, संस्कृत भारती, दिल्ली 	

Session: 2023-24	
Part A - Introduction	
Subject	Sanskrit
Semester	I
Name of the Course	Bachelor of Shastri
Course Code	B023-SHT-102, षट्ठं नाटकं च
Course Type: (CC/MCC/MDC/CC- M/DSEC/VOC/DSE/PC/AEC/VA C)	CC-B1
Level of the course (As per Annexure-I)	100-199
Pre-requisite for the course (if any)	Senior Secondary (10+2) or visharad or Equivalent in any stream
Course Learning Outcomes(CLO):	<p>After completing this course, the learner will be able to:</p> <p>CLO : 101.1 – अभिज्ञानशाकुन्तलम् कालिदासस्य सर्वोत्कृष्टं नाटकं वर्तते। घटकेऽस्मि प्रथमद्वयोः अङ्कयोः ज्ञानं कारयिष्यते।</p> <p>CLO : 102.2 – अभिज्ञानशाकुन्तलस्य चतुर्थोऽङ्कः काव्यसौष्टवदृष्ट्या अतीव रमणीयं महत्त्वपूर्णं च वर्तते। घटकेऽस्मिन् तृतीयचतुर्थयोः अङ्कयोः ज्ञानं प्रदास्यते।</p> <p>CLO : 102.3 – अभिज्ञानशाकुन्तलस्य पञ्चमषष्ठसप्तमाङ्केषु भारतीयसमाजस्य सर्वे पक्षाः चित्रिताः सन्ति। तेषां व्यावहारिकं, समाधानपूर्णं ज्ञानं घटकेऽस्मिन् कारयिष्यते।</p> <p>CLO : 102.4 – महाकविकालिदासः भारतीयपरम्परायाः अमूल्यधरोहरः वर्तते। अस्मिन् घटके कवेः समय-निर्धारणस्य, काव्यशैल्याः नाट्यशैल्याश्च परिचयो कारयिष्यते।</p>

Credits	Theory	Practical	Total
	3+1		4
Contact Hours	60		60
Max. Marks:	100	Time: 3 Hrs.	
Internal Assessment Marks:	30		
End Term Exam Marks:	70		

Part B- Contents of the Course

Instructions for Paper-Setter

1. प्रश्नपत्रे पञ्चप्रश्नाः भविष्यन्ति। प्रश्नपत्राय 70 अङ्काः निर्धारिताः सन्ति। प्रत्येकं प्रश्नः चतुर्दशाङ्कानां भविष्यति।
2. प्रथमः प्रश्नः अनिवार्यः वर्तते। प्रश्नोऽयं पाठ्यक्रमस्य चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। अस्मिन् लघूत्तरीयाः 7 प्रश्नाः विकल्परहिताः प्रदास्यन्ते। प्रत्येकं प्रश्नः अङ्कद्वयोः भविष्यति।
3. द्वितीयतृतीयचतुर्थपञ्चम-प्रश्नानां निर्माणं यथाक्रमं चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। प्रत्येकस्मात् घटकात् द्वौ वैकल्पिकप्रश्नौ प्रदास्येते। ये प्रश्न वैकल्पिक होंगे।

Unit	Topics	Contact Hours
I	अभिज्ञानशाकुन्तलम् (1-2 अङ्क) (क) द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या (ख) सूक्तिव्याख्या	14 अंकाः 2x4=8 अंकाः 1x6=6 अंकाः
II	अभिज्ञानशाकुन्तलम् (3-4 अङ्क) (क) द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या (ख) सूक्तिव्याख्या	14 अंकाः 2x4=8 अंकाः 1x6=6 अंकाः
III	अभिज्ञानशाकुन्तलम् (5-7 अङ्क) (क) द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या (ख) सूक्तिव्याख्या	14 अंकाः 2x4=8 अंकाः 1x6=6 अंकाः

IV	महाकविकालिदासं तत्कृतिं च अभिज्ञानशाकुन्तलम् आधृत्य आलोचनात्मकौ द्वौ प्रश्नौ। 2x7=14 अंकाः	14
Suggested Evaluation Methods		
Internal Assessment: 30 Marks > Theory <ul style="list-style-type: none"> • Class Participation: 5 • Seminar/presentation/assignment/quiz/class test etc.: 5+5 • Mid-Term Exam: 15 		End Term Examination: 70 Marks
Part C-Learning Resources		
Recommended Books/e-resources/LMS: अभिज्ञानशाकुन्तलम्, कपिलदेव द्विवेदी, नारायणलाल विजयकुमार, कटरा रोड, इलाहाबाद अभिज्ञानशाकुन्तलम्, सुबोधचन्द्रपन्त, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली महाकवि कालिदास, रमाशंकर तिवारी, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी		

Session: 2023-24			
Part A – Introduction			
Subject	Sanskrit		
Semester	I		
Name of the Course	Bachelor of Shastrī		
Course Code	B023-SHT-103, धर्म, संस्कृति: दर्शनं च		
Course Type: (CC/MCC/MDC/CC- M/DSEC/VOC/DSE/PC/AEC/VA C)	CC-C1		
Level of the course (As per Annexure-I)	100-199		
Pre-requisite for the course (if any)	Senior Secondary (10+2) Or Visharad or Equivalent in any stream		
Course Learning Outcomes(CLO):	<p>After completing this course, the learner will be able to:</p> <p>CLO : 103-1 – उपनिषदां सारः श्रीमद्भगवद्गीता भारतीयज्ञानपरम्परायाः उच्चतमः ग्रन्थः वर्तते। अस्मिन् घटके गीतायाः द्वादशाध्यायस्य ज्ञानं कारयिष्यते।</p> <p>CLO : 103.2 – साधनया व्यक्तिः पवित्राचरणेन सम्यक् जीवनशैल्या च जीवनयात्रां सुगमां सरलां विद्धन् मोक्षमार्गं प्राप्नोति। एतत् ज्ञानं योगदर्शनानुसारं घटकेऽस्मिन् विधास्यते।</p> <p>CLO : 103.3 – भारतीयसमाजे संस्काराणां महत्त्वमतीव वर्तते। अनेन घटकेन षोडशसंस्काराणां ज्ञानं छात्रेभ्यः प्रदास्यते।</p> <p>CLO : 103.4 – मनुष्यस्य व्यवहारः कीदृशो भवेत् इति मनुस्मृत्यनुसारं घटकेऽस्मिन् प्रतिपादितं वर्तते।</p>		
Credits	Theory	Practical	Total
	3+1		4
Contact Hours	60		60

Max. Marks: Internal Assessment Marks: End Term Exam Marks:		Time: 3 Hrs.
Part B- Contents of the Course		
Instructions for Paper-Setter		
<p>1. प्रश्नपत्रे पञ्चप्रश्नाः भविष्यन्ति। प्रश्नपत्राय 70 अङ्काः निर्धारिताः सन्ति। प्रत्येकं प्रश्नः चतुर्दशाङ्कानां भविष्यति।</p> <p>2. प्रथमः प्रश्नः अनिवार्यः वर्तते। प्रश्नोऽयं पाठ्यक्रमस्य चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। अस्मिन् लघूत्तरीयाः 7 प्रश्नाः विकल्परहिताः प्रदास्यन्ते। प्रत्येकं प्रश्नः अङ्कद्वयोः भविष्यति।</p> <p>3. द्वितीयतृतीयचतुर्थपञ्चम-प्रश्नानां निर्माणं यथाक्रमं चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। प्रत्येकस्मात् घटकात् द्वौ वैकल्पिकप्रश्नौ प्रदास्येते। ये प्रश्न वैकल्पिक होंगे ।</p>		
Unit	Topics	Contact Hours
I	श्रीमद्भगवद्गीता-द्वादशोऽध्यायः (क) द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या (ख) आलोचनात्मकः प्रश्नः	14 अंकाः 2x4=8 अंकाः 1x6=6 अंकाः
II	पातञ्जलयोगसूत्रम् (साधनपाद-29-55) (क) द्वयोः सूत्रयोः व्याख्या (ख) आलोचनात्मकः प्रश्नः	14 अंकाः 2x4= 8 अंका 1x6= 6 अंकाः
III	षोडशसंस्काराः तेषां महत्त्वं च संस्काराणां स्वरूपं, तेषां विधि महत्त्वं च आधृत्य आलोचनात्मकौ द्वौ प्रश्नौ।	14 अंकाः 2x7=14 अंकाः
IV	मनुस्मृतिः (अष्टामाध्यायः 1-50) (क) द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या (ख) आलोचनात्मकः प्रश्नः	14 अंकाः 2x4=8 अंकाः 1x6=6 अंकाः

Suggested Evaluation Methods	
<p>Internal Assessment: 30 Marks</p> <p>> Theory</p> <ul style="list-style-type: none"> • Class Participation: 5 • Seminar/presentation/assignment/quiz/class test etc.: 5+5=10 • Mid-Term Exam: 15 	<p>End Term Examination:</p> <p>70 Marks</p>
Part C-Learning Resources	
<p>Recommended Books/e-resources/LMS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. श्रीमद्भगवद्गीता, तत्त्वविवेचनी टीका, गीताप्रेस, गोरखपुर, 2. पातञ्जलयोगप्रदीप, मोतीलाल बनारसीदास, नई दिल्ली 3. हिन्दुसंस्कार, राजबली पाण्डेय, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी 4. संस्कारविधि, महर्षि दयानन्द सरस्वती, आर्ष साहित्य प्रचार ट्रस्ट, नया बांस दिल्ली 5. मनुस्मृतिः, कुल्लूकभट्टकृतमन्वर्थमुक्तावली सहिता, शिवराज आचार्यः कौण्डिन्यायनः, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी 	

Session: 2023-24			
Part A – Introduction			
Subject	Sanskrit		
Semester	II		
Name of the Course	Bachelor of Shastri		
Course Code	B023-SHT-201 व्याकरण-प्रक्रिया		
Course Type: (CC/MCC/MDC/CC- M/DSEC/VOC/DSE/PC/AEC/VA C)	CC-A2		
Level of the course (As per Annexure-I)	100-199		
Pre-requisite for the course (if any)	Senior Secondary (10+2) or Visharad or Equivalent in any stream		
Course Learning Outcomes(CLO):	<p>After completing this course, the learner will be able to:</p> <p>CLO : 201.1 –अस्मिन् घटके विसर्गसन्धेः अव्ययानां च ज्ञानं छात्रेभ्यः प्रदास्यते।</p> <p>CLO : 201.2 – अनेन घटकेन महत्त्वपूर्णस्य समासप्रकरणस्य ज्ञानं कारयिष्यते। यत् भाषासंक्षिप्तीकरणज्ञानस्य कृते आवश्यकं वर्तते।</p> <p>CLO : 201.3 – अनेन घटकेन अजन्तप्रकरणे समागतानां महत्त्वपूर्णशब्दानां सिद्धिज्ञानं कारयिष्यते।</p> <p>CLO : 201.4 – घटकेऽस्मिन् छात्राः हलन्तशब्दरूपाणां ज्ञानं प्राप्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।</p>		
Credits	Theory	Practical	Total
	3+1	—	4
Contact Hours	60		60

Max. Marks:	100	Time: 3 Hrs.
Internal Assessment Marks:	30	
End Term Exam Marks:	70	
Part B- Contents of the Course		
Instructions for Paper-Setter		
<p>1. प्रश्नपत्रे पञ्चप्रश्नाः भविष्यन्ति। प्रश्नपत्राय 70 अङ्काः निर्धारिताः सन्ति। प्रत्येकं प्रश्नः चतुर्दशाङ्कानां भविष्यति।</p> <p>2. प्रथमः प्रश्नः अनिवार्यः वर्तते। प्रश्नोऽयं पाठ्यक्रमस्य चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। अस्मिन् लघूत्तरीयाः 7 प्रश्नाः विकल्परहिताः प्रदास्यन्ते। प्रत्येकं प्रश्नः अङ्कद्वयोः भविष्यति।</p> <p>3. द्वितीयतृतीयचतुर्थपञ्चम-प्रश्नानां निर्माणं यथाक्रमं चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। प्रत्येकस्मात् घटकात् द्वौ वैकल्पिकप्रश्नौ प्रदास्येते। ये प्रश्न वैकल्पिक होंगे ।</p>		
Unit	Topics	Contact Hours
I	विसर्गसन्धिः अव्ययप्रकरणं च (लघुसिद्धान्तकौमुदी) 14 अंकाः (क) विसर्गसन्धिः-रूपसिद्धिः 2x4=8 अंकाः (ख) अव्ययप्रकरण-सूत्रव्याख्या 2x3=6 अंकाः	15
II	समासप्रकरणम् (लघुसिद्धान्तकौमुदी) 14 अंकाः (क) रूपसिद्धिः 2x4= 8 अंका (ख) सूत्रव्याख्या 2x3= 6 अंकाः	17
III	अजन्तप्रकरणम् (लघुसिद्धान्तकौमुदी) 14 अंकाः राम, सर्व, हरि, सखा, रमा, मति, ज्ञान (क) रूपसिद्धिः 2x4=8 अंकाः (ख) सूत्रव्याख्या 2x3=6 अंकाः	14
IV	हलन्तप्रकरणम् (लघुसिद्धान्तकौमुदी) 14 अंकाः इदम्, किम्, राजन्, पथिन्, अस्मद्, युष्मद् (क) रूपसिद्धिः 2x4=8 अंकाः (ख) सूत्रव्याख्या 2x3=6 अंकाः	14

Suggested Evaluation Methods	
<p>Internal Assessment: 30 Marks</p> <p>➤ Theory</p> <ul style="list-style-type: none"> • Class Participation: 5 • Seminar/presentation/assignment/quiz/class test etc.: 5+5 • Mid-Term Exam: 15 	<p>End Term Examination:</p> <p>70 Marks</p>
Part C-Learning Resources	
<p>Recommended Books/e-resources/LMS:</p> <p>1. लघुसिद्धान्तकौमुदी, (वरदराजाचार्यकृत) व्या. श्री गोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती, वाराणसी</p>	

Session: 2023-24	
Part A – Introduction	
Subject	Sanskrit
Semester	II
Name of the Course	Bachelor of Shastri
Course Code	B 23-SHT-202 पद्य नीतिसाहित्यं च
Course Type: (CC/MCC/MDC/CC- M/DSEC/VOC/DSE/PC/AEC/VA C)	CC-B2
Level of the course (As per Annexure-I)	100-199
Pre-requisite for the course (if any)	Senior Secondary (10+2) or Visharad Equivalent in any stream
Course Learning Outcomes(CLO):	<p>After completing this course, the learner will be able to:</p> <p>CLO : 202.1–महाकविभारविवरचितं ‘किरातार्जुनीयम्’ राजनीतिज्ञानविषयकम् अर्थगाम्भीर्यपूर्णं महत्त्वपूर्णं महाकाव्यं वर्तते। अनेन घटकेन एतत्प्रथमसर्गज्ञानं छात्रेभ्यः कारयिष्यते।</p> <p>CLO : 202.2 – किरातार्जुनीये महाकाव्ये वर्णितपात्राणां वैशिष्ट्यं तेषां जीवनचरितं च बोधयिष्यते।</p> <p>CLO : 202.3 – भर्तृहरिवरचितं नीतिशतकं नीतिविषयकं ज्ञानं धत्ते। अनेन घटकेन अस्य 50 नीतिश्लोकानां ज्ञानं कारयिष्यते।</p> <p>CLO : 203.4 – भर्तृहरिकृतिं नीतिशतकमाधृत्य विविधपक्षज्ञानं छात्रेभ्यः कारयिष्यते।।</p>

Credits	Theory	Practical	Total
	3+1		4
Contact Hours	60		60
Max. Marks:	100	Time: 3 Hrs.	
Internal Assessment Marks:	30		
End Term Exam Marks:	70		

Part B- Contents of the Course

Instructions for Paper-Setter

1. प्रश्नपत्रे पञ्चप्रश्नाः भविष्यन्ति। प्रश्नपत्राय 70 अङ्काः निर्धारिताः सन्ति। प्रत्येकं प्रश्नः चतुर्दशाङ्कानां भविष्यति।
2. प्रथमः प्रश्नः अनिवार्यः वर्तते। प्रश्नोऽयं पाठ्यक्रमस्य चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। अस्मिन् लघूत्तरीयाः 7 प्रश्नाः विकल्परहिताः प्रदास्यन्ते। प्रत्येकं प्रश्नः अङ्कद्वयोः भविष्यति।
3. द्वितीयतृतीयचतुर्थपञ्चम-प्रश्नानां निर्माणं यथाक्रमं चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। प्रत्येकस्मात् घटकात् द्वौ वैकल्पिकप्रश्नौ प्रदास्येते। ये प्रश्न वैकल्पिक होंगे ।

Unit	Topics	Contact Hours
I	किरातार्जुनीयम् (प्रथमः सर्गः) (क) श्लोकव्याख्या 14 अंकाः (ख) सूक्तिव्याख्या 2x4= 8 अंकाः 2x3= 6 अंकाः	14
II	किरातार्जुनीयम् तत्कविं च भारविम् आधृत्य एकः निबन्धात्मकः प्रश्नः। 14 अंकाः	12
III	नीतिशतकम् (1-50 श्लोकः) (क) द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या 14 अंकाः (ख) सूक्ति-व्याख्या 2x4= 8 अंकाः 2x3= 6 अंकाः	16
IV	नीतिशतकं तत्कविं च भर्तृहरिमाधृत्य एकः आलोचनात्मकः प्रश्नः। 14 अंकाः	12

Suggested Evaluation Methods	
Internal Assessment: 30 marks > Theory <ul style="list-style-type: none"> • Class Participation: 5 • Seminar/presentation/assignment/quiz/class test etc.: 5+5=10 • Mid-Term Exam: 15 	End Term Examination: 70 Marks
Part C-Learning Resources	
Recommended Books/e-resources/LMS: <ol style="list-style-type: none"> 1. किरातार्जुनीयम्-भारविवरचितम्, व्या. बाबूराम पाण्डेय, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन 2. नीतिशतकम्, भर्तृहरिविरचितम्, चौखम्बा सुरभारती वाराणसी 3. नीतिशतकम्, व्या. डा. सुरेश चन्द्र चौबे, प्रताप नगर, जयपुर हाऊस, आगरा, उत्तर प्रदेश 	

Session: 2023-24	
Part A - Introduction	
Subject	Sanskrit
Semester	II
Name of the Course	Bachelor of Shastri
Course Code	B023-SHT-203, काव्यशास्त्रम्
Course Type: (CC/MCC/MDC/CC- M/DSEC/VOC/DSE/PC/AEC/VA C)	CC-C2
Level of the course (As per Annexure-I)	100-199
Pre-requisite for the course (if any)	Senior Secondary (10+2) or Visharad or Equivalent in any stream
Course Learning Outcomes(CLO):	<p>After completing this course, the learner will be able to:</p> <p>CLO : 203.1 – आचार्यविश्वनाथविरचितः साहित्यदर्पणः काव्यशास्त्रस्य महत्त्वपूर्णः ग्रन्थः वर्तते। अनेन घटकेन काव्यस्वरूपस्य तल्लक्षणस्य बोधः कारयिष्यते।</p> <p>CLO : 203.2 – अनेन घटकेन रसस्वरूपस्य ज्ञानं तत्तिष्पत्तेश्च प्रक्रियाबोधः कारयिष्यते।</p> <p>CLO : 203.3 – संस्कृतसाहित्ये काव्यं द्विविधं दृश्यं श्रव्यञ्चेति। अनेन घटकेन काव्यद्वयस्य स्वरूपज्ञानं विधास्यते।</p> <p>CLO : 203.4 – अनेन घटकेन काव्यशरीरशोभकानाम् अलङ्काराणां ज्ञानं कारयिष्यते।</p>

Credits	Theory	Practical	Total
	3+1	—	4
Contact Hours	60		60
Max. Marks:	100	Time: 3 Hrs.	
Internal Assessment Marks:	30		
End Term Exam Marks:	70		

Part B- Contents of the Course

Instructions for Paper-Setter

1. प्रश्नपत्रे पञ्चप्रश्नाः भविष्यन्ति। प्रश्नपत्राय 70 अङ्काः निर्धारिताः सन्ति। प्रत्येकं प्रश्नः चतुर्दशाङ्कानां भविष्यति।
2. प्रथमः प्रश्नः अनिवार्यः वर्तते। प्रश्नोऽयं पाठ्यक्रमस्य चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। अस्मिन् लघूत्तरीयाः 7 प्रश्नाः विकल्परहिताः प्रदास्यन्ते। प्रत्येकं प्रश्नः अङ्कद्वयोः भविष्यति।
3. द्वितीयतृतीयचतुर्थपञ्चम-प्रश्नानां निर्माणं यथाक्रमं चतुर्घटकेषु आधारितः भविष्यति। प्रत्येकस्मात् घटकात् द्वौ वैकल्पिकप्रश्नौ प्रदास्येते। ये प्रश्न वैकल्पिक होंगे।

Unit	Topics	Contact Hours
I	साहित्यदर्पणः (प्रथमः परिच्छेदः) (क) द्वयोः कारिकयोः व्याख्या (ख) एकः आलोचनात्मकः प्रश्नः	14 अंकाः 2x4=8 अंकाः 1x6=6 अंकाः
II	साहित्यदर्पणः (तृतीयपरिच्छेदः 1-55 का०) (क) द्वयोः कारिकयोः व्याख्या (ख) एकः आलोचनात्मकः प्रश्नः	14 अंकाः 2x4=8 अंकाः 1x6=6 अंकाः
III	साहित्यदर्पणः (षष्ठपरिच्छेदः 1-60, 313-337) (क) संक्षिप्तटिप्पणीद्वयम् (ख) एकः आलोचनात्मकः प्रश्नः	14 अंकाः 2x4=8 अंकाः 1x6=6 अंकाः

IV	साहित्यदर्पणः (दशमः परिच्छेदः) अनुप्रास, उपमा, रूपक, उत्प्रेक्षा, सन्देह, श्लेष, अपह्नुति, निदर्शना, विभावना, विशेषोक्ति, अर्थान्तरन्यास, भ्रान्तिमान्	14 अंकाः	16
Suggested Evaluation Methods			
Internal Assessment: 30 Marks		End Term Examination:	
> Theory <ul style="list-style-type: none"> • Class Participation: 5 • Seminar/presentation/assignment/quiz/class test etc.: 5+5=10 • Mid-Term Exam: 15 		70	
Part C-Learning Resources			
Recommended Books/e-resources/LMS:			
साहित्यदर्पणः, व्याख्याकार - डॉ. सत्यव्रत सिंह, चौखम्बा विद्याभारती वाराणसी			
साहित्यदर्पणः, पं. शालिग्राम शास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास, नई दिल्ली			